

9. NAUČNÁ STEZKA PRAHA - DOLNÍ POČERNICE

HISTORIE OBCE

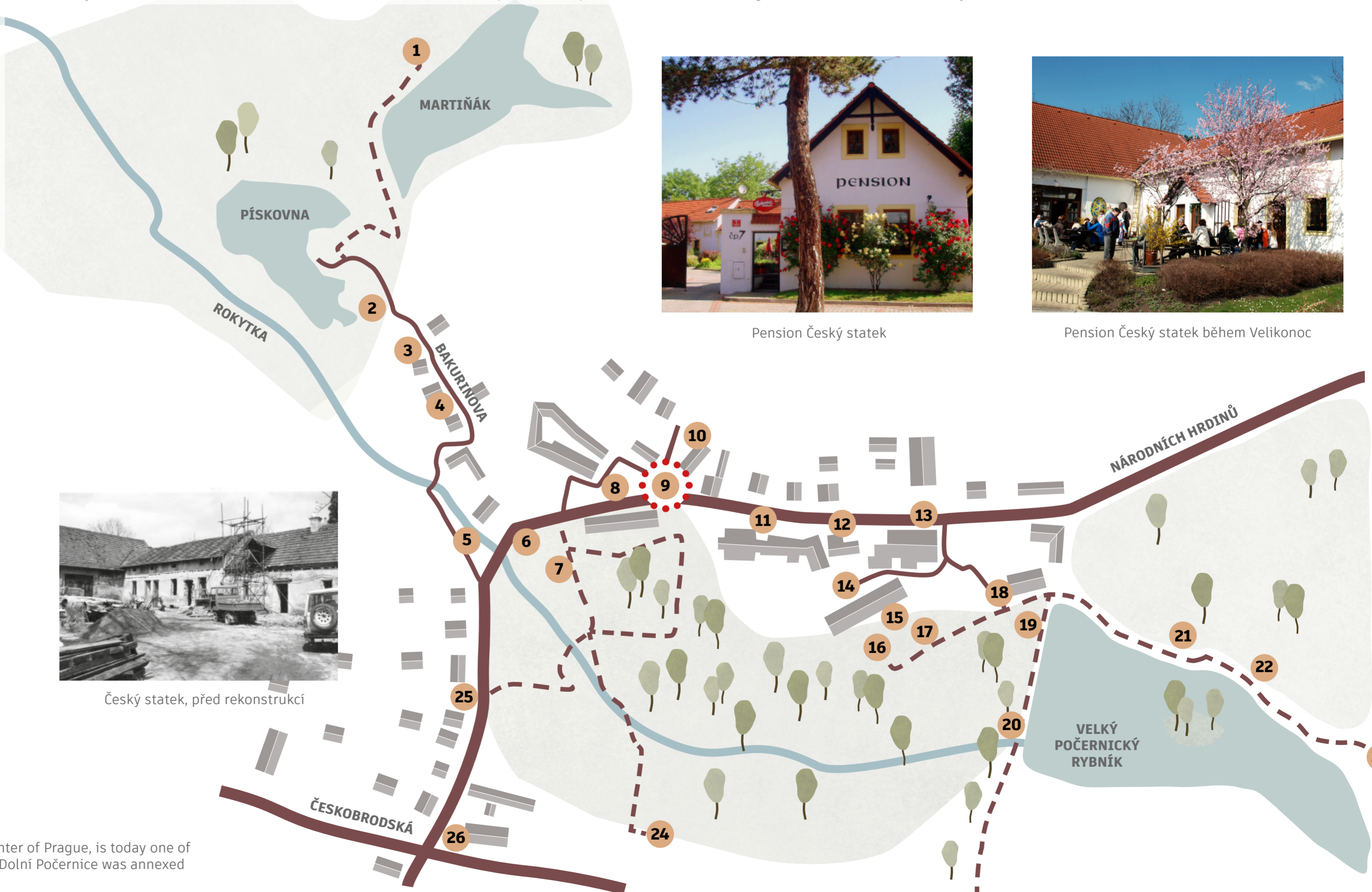

Bývalá obec Dolní Počernice, ležící 11 km východně od centra Prahy, je dnes jednou z 57 městských částí a má zajímavou a dlouhou minulost. Mírně vlnitá krajina v povodí Rokytky lákala k osídlení již v pravěku. Nejstarší stopy osídlení byly zachyceny nad severním bokem Velkého počernického rybníka, na kterém se dnes rozkládá vilová čtvrť Vinice. V pozdní době kamenné - eneolitu, zhruba 4000 let př. n. l., zde vznikla osada lidu tzv. řivňácké kultury, pravděpodobně hrazená palisádou ze zahrocených kůlů. Pozdější obyvatelé zanechali známky své existence zejména při severozápadním okraji obce mezi soutokem Rokytky a Chvalského potoka. V období 1800 až 1700 let př. n. l. zde vyrostlo rozlehlé sídliště lidu tzv. únětické kultury doby bronzové, s pohřebištěm ojedinelého rozsahu, s charakteristickým uložením mrtvých ve skřebené poloze. Zaniklé únětické sídliště překryla ve 2. stol. n. l. osada z „doby římské“ s obytnými domy zahloubenými do písku. První slovanští osadníci si pro svá obydlí vybrali místo v blízkosti starých dálkových cest, které se sbíhaly k brodu přes Rokytku. Jádro nejstarší osady můžeme hledat v prostoru dnešní staré obce nad brodem přes mokřinaté údolí Rokytky. Nepravidelně oválný obrys bývalých statků svědčí dodnes o starobylém původu osídlení. Nejpozději ve 2. polovině 12. století získal osadu s okolím, jako výsluhu za vojenské či jiné služby, některý z knížecích družiníků, jehož snědá pleť, tmavé vlasy nebo přezdívka dala Počernicím jméno (ves lidí „Počerného“). Velmož si dal vybudovat při cestě nad osadou (dnešního zámeckého parku) dřevěný sídelní dvorec, u kterého vyrostl nevelký kostelík. Základní hmota jednolodního románského kostelíka, zděná z tesaných pískovcových kvádrů, zůstává dodnes zachována jako vzácný doklad románské stavební kultury na vesnici. Jméno obce se poprvé objevuje v písemných pramenech v pohnutých letech vlády Jana Lucemburského (1322–1323), v přídomku jejího tehdejšího majitele Zdislava z Počernic a na Průhonících, řečeného Kobliha. V příštím období 14. století se stávají majiteli feudálního sídla v Počernicích výhradně bohatí pražští měšťané. Jejich dílem byla také proměna staré románské kurie na vrcholně středověkou tvrz. Renesance se v Dolních Počernicích uplatnila velmi zřetelně, a to zejména zásluhou stavební činnosti Matěje Hůlky a Jana Hůlky (1562–1595), povýšených do šlechtického stavu s přídomkem z Počernic. Starší gotická tvrz byla tehdy přestavěna na pohodlný renesanční zámek. Hůlkové byli zakladateli i zdejší známé hospody Barborka u křižovatky při hlavní silnici. Velký význam v dalším rozvoji obce měl intenzivní provoz na vídeňské císařské (dnes hlavní) silnici, zejména její nová výstavba za Marie Terezie ukončená roku 1765. Již před tímto datem vznikl při silnici zárodek dnešní „nové obce“ v podobě několika chalup kolem malé návsi s rybníčkem. V roce 1776 postihl Počernice velký požár, který zničil celý starý panský dvůr u zámku, panskou vinopalnu, čtyři selské dvory a tři chalupy. Hned následujícího roku postavili tehdejší majitelé panství – hrabata Swéerts-Sporckové, nový, pozdně barokní panský dvůr nad severním břehem rybníka. Odsunutí hospodářského provozu umožnilo Sweerts – Sporckům současně rozšířit zahradu u zámku do podoby dnešního zámeckého parku. Chalupnická zástavba překročila tehdejší barokní klenutý most přes Rokytku, zdobený

sochami světců (později přenesených k farnímu kostelu) a postupně se blížila k dnešní křižovatce ulic (Národních hrdinů a Českosobrodská). V 19. století představuje výraznější zásah do půdorysu obce vybudování státní Olomoucko-pražské dráhy, dokončené v roce 1845, která oddělila starou obec od nové. Druhá polovina 19. století proměňuje Dolní Počernice zejména vznikem „nového zámku“, jehož výstavbou pro rodinu Dercsenyi byl v roce 1857 pověřen pražský architekt V. Bělský. Následně byl po roce 1858 zbořen starý mlýn a ve stylu anglické novogotiky postaven při rybníční hrázi mlýn dnešní, zapsaný vedle obou zámků, kostela a souboru pivovaru, rovněž mezi chráněné kulturní památky. Rostoucí význam obce posílilo závěrem 19. století zřízení zastávky na státní dráze. Do první světové války vyrostly při okresní silnici na Chvaly nová fara, škola a výrazná budova dětské psychiatrické léčebny.

K velmi bouřlivému rozvoji výstavby rodinných domků a vilek došlo ve 20. a 30. letech minulého století, ve kterých vznikla nová čtvrť „V ráji“, rozrostla se výstavba „Na vinici“ a čtvrť Vinohrady. V roce 1974 byly Dolní Počernice připojeny k hlavnímu městu Praha. V nejnovější době zasáhlo do katastru obce zvláště budování Pražského okruhu s přemostěním Velkého počernického rybníka. Na přelomu tisíciletí zaznamenáváme intenzivní snahu vedení městské části ve spolupráci s hlavním městem Praha o kompletní rekonstrukci všech místních komunikací. V roce 2004, po vstupu České republiky do Evropské unie, a po vzniku možnosti čerpat finanční podporu ze strukturálních fondů Evropské unie, byly připraveny projekty, které této příležitosti využily. Takto byl kompletně rekonstruován Velký počernický rybník, vybudován amfiteátr v zámeckém parku, rekonstruován objekt starého pivovaru a přeměněn na kulturní a gastronomické centrum,

rekultivována letiště skládka za místním hřbitovem, a z ní vytvořena atraktivní parková plocha. Formou kompletní rekonstrukce byl přebudován objekt čp. 6 na regionální informační centrum a dokončena revitalizace historického centra zámeckého areálu. V dalších letech pak probíhala revitalizace zámeckého parku, bylo vybudováno nové nákupní centrum Billa, přistavěn 3. pavilon mateřské školy a bylo opraveno mnoho obecních i soukromých nemovitostí. Pokračovala rekonstrukce místních komunikací a dalších staveb infrastruktury, nevyjímaje sportovní zařízení, dětská hřiště, cyklostezky, nové výsadby a úpravy městské zeleně a mobiliáře. To vše směřovalo ke zlepšení podmínek života v Dolních Počernicích. V současnosti zaznamenávají Dolní Počernice nebývalý rozvoj bytové výstavby s přílivem nových obyvatel, což bude mít za následek potřebu posílení infrastruktury a veřejné vybavenosti.

Český statek, před rekonstrukcí

Pension Český statek

Pension Český statek během Velikonoc

History of The Village

The former village of Dolní Počernice, located 11 km east of the center of Prague, is today one of the 57 city districts and has an interesting and long past. In 1974, Dolní Počernice was annexed to the capital city of Prague.